

COVID-19...กับ 5 เหตุการณ์ “ที่สุด” เป็นประวัติการณ์

โดย นางขวัญใจ เตชเสนสกุล

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ผ่านมาแล้วกว่า 3 เดือนที่ COVID-19 ได้แพร่ระบาดอย่างรุนแรงไปทั่วโลก ทำให้มีผู้ติดเชื้อจนถึงปัจจุบันแล้วกว่า 6 แสนคน และคร่าชีวิตผู้คนเกือบ 3 หมื่นราย สถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจโลกปีนี้มีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะถดถอย (Recession) ครั้งแรกในรอบกว่า 10 ปี ขณะเดียวกันยังก่อให้เกิด 5 เหตุการณ์สำคัญที่สั่นคลอนเศรษฐกิจและตลาดการเงินโลกอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยจะขออธิบายแต่ละเหตุการณ์ผ่านคำว่า “**C-O-V-I-D**” ดังนี้

• **Circuit Breaker (CB)** – มาตรการระงับการซื้อขายชั่วคราวถูกนำมาใช้มากที่สุดเมื่อเทียบกับทุกวิกฤตในอดีต ตั้งแต่ต้นปีที่ COVID-19 เริ่มระบาด ตลาดหุ้นทั่วโลกปรับลดลงรุนแรงกว่า 30% ส่งผลให้ตลาดหุ้นหลายประเทศต้องบังคับใช้มาตรการ CB มากเป็นประวัติการณ์ อาทิ ตลาดหุ้นสหรัฐฯ ที่ต้องใช้ CB ถึง 4 ครั้งในเวลาเพียง 2 สัปดาห์ช่วงกลางเดือนมีนาคม 2563 ที่ผ่านมากว่าช่วงวิกฤต Hamburger ที่ใช้เพียง 3 ครั้ง เช่นเดียวกับตลาดหุ้นไทยที่มีการใช้ CB ถึง 3 ครั้งในช่วงเวลาเดียวกันซึ่งมากที่สุดเท่าที่เคยเกิดขึ้น สะท้อนถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั่วโลกที่ตกต่ำลงอย่างรุนแรง

• **Oil Price** – ราคาน้ำมันดิบลงแรงที่สุด นับตั้งแต่ต้นปีราคาน้ำมันดิบปรับลงเกือบ 60% มากที่สุดและเร็วที่สุดเป็นประวัติการณ์ จากปัจจัยบนทอนทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทาน โดยอุปสงค์น้ำมันถูกกดดันจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั่วโลกที่หดตัวจาก COVID-19 อีกทั้งยังถูกซ้ำเติมจากอุปทานน้ำมันที่เพิ่มขึ้นหลังมีการทำสงครามราคาระหว่างซาอุดีอาระเบียกับรัสเซีย ซึ่งถือเป็นสงครามราคาครั้งใหญ่อีกครั้งในอุตสาหกรรมน้ำมันโลก จนมีการคาดการณ์อย่างสุดโต่งว่าราคาน้ำมันอาจลดลงแตะระดับ 10 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล สะท้อนให้เห็นว่าวิกฤตราคาน้ำมันรอบนี้อาจรุนแรงกว่าทุกครั้ง และย่อมส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าโภคภัณฑ์อื่นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

• **Volatility** – ความผันผวนรุนแรงที่สุด เมื่อวันที่ 16 มีนาคมที่ผ่านมา ดัชนีความผันผวน (VIX Index) ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งถือเป็นดัชนีที่นิยมใช้เป็นตัวแทนความกลัวของนักลงทุน ได้พุ่งขึ้นไปแตะ 82.69 จุด สูงสุดเป็นประวัติการณ์ นับตั้งแต่มีการจัดทำดัชนีครั้งแรกในปี 2473 สูงกว่าช่วงวิกฤต Hamburger ซึ่งขึ้นไปสูงสุดที่ 80.86 จุด ขณะเดียวกันดัชนี Dollar Index ซึ่งเป็นดัชนีสะท้อนความต้องการเงินดอลลาร์สหรัฐซึ่งเป็นหนึ่งในสินทรัพย์ปลอดภัยก็พุ่งสูงขึ้นสูงสุดในรอบ 4 ปีภายในสองวัน (17-19 มีนาคม 2563) หลังนักลงทุนทยอยสินทรัพย์ทุกประเภททั้งหุ้น พันธบัตรและทองคำเพื่อหันมาถือเงินสด สิ่งที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงความกลัวและความผันผวนในตลาดการเงินที่รุนแรงที่สุดเมื่อเทียบกับวิกฤตหลายครั้งที่ผ่านมา

• **Interest Rate** – อัตราดอกเบี้ยต่ำที่สุด กิจกรรมทางเศรษฐกิจทั่วโลกที่หดตัวอย่างรุนแรงจาก COVID-19 ทำให้ธนาคารกลางหลายประเทศต่างปรับนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นไปอย่างถ่วงน้ำหนัก ทั้งการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ในสหรัฐฯ อังกฤษ ออสเตรเลีย รวมถึงไทย ขณะที่หลายประเทศโดยเฉพาะสหรัฐฯ และยุโรปก็มีการใช้มาตรการผ่อนคลายนโยบายการเงิน (QE) มูลค่ามหาศาลกว่าช่วงวิกฤต Hamburger สิ่งที่เกิดขึ้นถือเป็นการใช้ยาแรงผ่านการอัดสภาพคล่องครั้งใหญ่ที่สุด ซึ่งต้องจับตามองว่าวิธีการข้างต้นจะได้ผลเหมือนวิกฤตหลายครั้งที่ผ่านมาหรือไม่ และจะทิ้งปัญหาไว้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะในประเทศที่มีปัญหาด้านการเงินและมีหนี้ในระดับสูงอยู่แล้ว

• **Double Shock** – ภาวะชะงักงันด้านอุปสงค์และอุปทานที่เกิดขึ้นพร้อมกัน วิกฤตเศรษฐกิจที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตต้มยำกุ้งหรือวิกฤต Hamburger มักมีต้นตอมาจากปัญหาในภาคการเงินที่ลุกลามจนกระทบต่อเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านอุปสงค์เป็นหลัก (Demand Shock) แต่การระบาดของ COVID-19 ในรอบนี้ไม่เพียงกระทบด้านอุปสงค์จากเศรษฐกิจที่ชะลอตัว แต่ยังส่งผลกระทบต่อด้านอุปทาน (Supply Shock) อย่างรุนแรงจากการที่ภาคธุรกิจร้านค้า และโรงงานอุตสาหกรรมต้องหยุดดำเนินการเป็นวงกว้าง และอาจนำมาซึ่งการปิดกิจการในท้ายที่สุด ทำให้การเกิด Double Shock ข้างต้นอาจส่งผลให้เกิด Domino Effect เป็นวงกว้าง และแก้ไขได้ยากกว่าวิกฤตหลายครั้งที่ผ่านมา

จากเหตุการณ์ต่างๆ ข้างต้น คงพอจะเห็นได้ว่าเรากำลังอยู่ในวิกฤตเศรษฐกิจที่อาจรุนแรงและยืดเยื้อกว่าทุกครั้งท่ามกลางภาวะแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนและความผันผวน ดังนั้น ผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ส่งออกจำเป็นต้องตั้งสติและเตรียมรับมือกับความเสี่ยงที่อาจเกิดในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการลดค่าใช้จ่าย การบริหารสภาพคล่องให้เพียงพอ รวมถึงการใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรอโอกาสที่จะกลับมาหลังวิกฤตผ่านพ้นไป